

SHOE DOG

EDIȚIA PENTRU TINERII CITITORI

SHOE DOG

*Memoriile
Creatorului NIKE*

PUBLICA

youngster

10+

**PHIL
KNIGHT**

TRADUCERE DE
TUDOR ULRICH ȘI LOUIS ULRICH

Titlul original al acestei cărți este *SHOE DOG: A Memoir by the Creator of Nike*, ediția pentru tinerii cititori.

Copyright © 2017 by Phil Knight

Young Readers Edition adaptation Copyright © 2017 by Phil Knight

Swoosh courtesy of Nike

© Publica, 2018, pentru ediția în limba română

Toate drepturile rezervate. Nicio parte din această carte nu poate fi reprodusă sau difuzată în orice formă sau prin orice mijloace, scris, foto sau video, exceptând cazul unor scurte citate sau recenzii, fără acordul scris din partea editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

KNIGHT, PHIL

Shoe Dog: Memoriile creatorului Nike / Phil Knight ; trad. din engleză de Tudor Ulrich și Louis Ulrich. - București : Publica, 2018

ISBN 978-606-722-333-0

I. Ulrich, Tudor (trad.)

II. Ulrich, Louis (trad.)

929

EDITORI: Cătălin Muraru, Silviu Dragomir

DIRECTOR EXECUTIV: Bogdan Ungureanu

DESIGN: Alexe Popescu

REDACTOR: Luana Crăciun

CORECTORI: Elena Bițu, Liliana Duță

DTP: Răzvan Nasea

Pentru nepoții mei, ca să știe povestea

În mintea începătorului există multe posibilități,
dar în mintea expertului există puține.
— SHUNRYU SUZUKI, *Mintea Zen, Mintea Începătorului*

Introducere

SCRISOARE CĂTRE NEPOȚII MEI

Dragă Jordan, Logan, Ridley, Willow, Anthony, Dylan, Nicholas, Reade, Henry, Riley și Merrick, pe când eram în liceu, habar n-aveam ce voiam să fac cu viața mea. Sau, mai exact, voiam să mă fac altceva în fiecare săptămână – jurnalist, om de afaceri, avocat, crainic sportiv, profesor...

Și lucrurile nu s-au îmbunătățit prea mult nici când am fost la colegiu sau la facultate. Am încercat să dobândesc o bună educație – știam că asta mă va ajuta –, dar mă îngrijora gândul că va trebui să fac o alegere reală.

Îmi dau seama acum că am fost norocos. Procesul de decizie este o parte plăcută a călătoriei. În ceea ce mă privește, nu a existat o cale bine stabilită, dar a fost una care s-a încheiat cu bine, și mi-a trecut prin cap că ar putea fi util să împărtășesc această călătorie cu voi.

Pot să-mi amintesc, în cazul celor mai mulți dintre voi, momentul în care v-ați născut – când toată lumea vi se așternea

în față. Și, odată cu asta, de provocarea adresată tuturor rudelor voastre mai vârstnice: cum să vă pregătească, cum să vă educe, cum să vă disciplineze, cum să zâmbescă împreună cu voi.

Dar în mod firesc, și mult prea devreme, vine o zi când vom intra în camera voastră, acum rece, iar acolo nu mai e decât un pat gol, fără nicio urmă de corp omenesc. Odată încheiată munca noastră, veți fi intrat în lumea adultă a colegiului sau a muncii, sau a vieții alături de altcineva.

Dacă vreuna dintre experiențele sau lecțiile învățate din călătoria bunicului vostru sunt folositoare... ei bine, atunci totul a meritat.

Casa mea a fost cumva diferită de cea în care ați crescut voi. În casa mea, fiii mei, Matt și Travis, tații a șase dintre voi, au crescut împreună cu un al treilea frate – unul pe care nu l-au putut vedea sau atinge, dar care a fost în permanență prezent.

Iar ei au știut tot timpul că celălalt frate era acolo.

A devenit important pentru mine ca și voi să-l cunoașteți pe acel membru al familiei. Oh, s-au scris foarte multe despre el, dar am vrut să-l vedeți prin ochii mei – nașterea lui, frământările sale de adolescent, creșterea lui în acea perioadă când, și el, a putut să plece de acasă.

L-am prezentat aici cu toate imperfecțiunile sale tinerești, dar cu toate astea sper să-l acceptați ca pe un membru al familiei.

Cu toată dragostea,

Papa

SHOE DOG

Zorii

M-am trezit înaintea tuturor celorlalți, înaintea păsărilor, înaintea soarelui. Am băut o cană de cafea, am devorat o bucată de pâine prăjită, mi-am tras pe mine șortul, tricoul și mi-am legat pantofii verzi de alergare. Apoi am ieșit tiptil pe ușa din spate.

Mi-am întins picioarele, tendoanele, mușchii spatelui și am oftat adânc în timp ce făceam primii pași ezitanți pe strada cufundată în liniște și ceață. De ce o fi mereu atât de greu să pornești?

Nu erau mașini, nu erau oameni, nu erau semne de viață. Eram complet singur, iar lumea era doar a mea —, deși, într-un mod straniu, copacii păreau conștienți de prezența mea. La urma urmei, eram în Oregon. Copacii păreau mereu să știe ce se întâmplă. Puteai întotdeauna să te bazezi pe ei.

Ce loc frumos ca să apari pe lume, mi-am zis privind în jur. Calm, verde, liniștit — eram mândru să spun că Oregon este casa mea, mândru că m-am născut în micuțul Portland. Simțeam însă și o umbră de regret. Deși frumos, Oregon li se părea unora genul de loc în care nu se întâmplă niciodată ceva important și nici nu se va întâmpla vreodată. Dacă noi,

cei din Oregon, eram faimoși pentru ceva, atunci eram pentru calea * foarte veche pe care trebuise să o deschidem pentru a ajunge aici. De atunci încoace, însă, lucrurile au devenit mai puțin captivante.

Cel mai bun profesor pe care l-am avut vreodată, unul dintre oamenii de cea mai bună calitate pe care i-am cunoscut, vorbea adesea despre calea aceasta. Este dreptul nostru din naștere, bombănea el revoltat. Caracterul nostru, soarta noastră – ADN-ul nostru. „Lașii nu au pornit niciodată la drum, îmi spunea, iar cei slabi au murit pe parcurs – așa că rămânem doar noi”.

Noi. De-a lungul acelei căi am descoperit forța teribilă și rară a spiritului de pionierat, credea profesorul meu, sentimentul că poți realiza lucruri uriașe combinat cu înclinația redusă către pesimism, iar ca locuitori ai Oregonului era datoria noastră să ținem în viață forța asta.

Dădeam aprobator din cap, cu tot respectul cuvenit. Îl iubeam pe tip. Dar, în timp ce mă îndepărtam, îmi trecea uneori prin cap gândul: Frate, nu-i decât un drum de țară.

În dimineața aceea cețoasă, îmi deschisesem de curând propria cale – mă întorsesem acasă după șapte ani. Era ciudat să fiu din nou acasă. Dar și mai ciudat era să locuiesc iarăși cu părinții și surorile mele gemene, să dorm în patul meu din copilărie. Noaptea, târziu, stăteam culcat pe spate, cu ochii

* Aluzie la *Oregon Trail* (în traducerea liberă, „Calea spre Oregon”), o celebră rută a coloniștilor din Vestul american, cu o lungime de aproximativ 3 200 de kilometri, principalul traseu transcontinental între valea fluviului Missouri și bazinul fluviului Columbia. Numită astfel după Teritoriul Oregon din actuala zonă de nord-vest a Statelor Unite (n.t.).

ațițiți la manualele mele din colegiu, la trofee și panglicile mele albastre* din liceu și mă gândeam: Țsta-s eu? Țncă sunt ăsta?

Am început să alerg mai rapid în josul străzii. Respirația mea forma norișori rotunzi, înghețați, ce se destrămau în ceață. Savuram această primă senzație de trezie fizică, acest moment extraordinar de dinainte ca mintea să se limpezească complet, când picioarele și articulațiile încep să se destindă, iar corpul începe să devină fluid. Alunecarea dinspre solid spre lichid.

Mai repede, mi-am zis. Și mai repede.

Oficial, m-am gândit, sunt adult. Am absolvit un colegiu bun – Universitatea din Oregon. Am obținut titlul de master la una dintre cele mai bune școli de business – Stanford. Am supraviețuit unui stagiu de un an în Armata Statelor Unite – Fort Lewis și Fort Eustis. CV-ul meu spunea că eram un soldat instruit, realizat, un bărbat împlinit de douăzeci și patru de ani... Și atunci, mă întrebam, de ce încă mă simt ca un puști?

Același puști timid, palid și slăbănog care fusesem dintotdeauna.

Poate pentru că nu experimentasem încă nimic din viață. Cu atât mai puțin numeroasele sale ispite și emoții. Nu încălcasem niciodată vreo regulă. Erau anii 1960, o epocă a revoltei, iar eu eram singura persoană din America care nu se

* În original, *blue ribbon*. În Statele Unite, panglica albastră este un simbol al performanței, fiind acordată celor care obțin locul întâi la competiții cu caracter sportiv, dar și de altă natură (n.t.).

revoltase încă. Nu-mi aduceam aminte de niciun moment în care să fi făcut ceva ieșit din comun.

Motivul pentru care insistam să mă gândesc la toate lucrurile pe care nu le făcusem era simplu: acelea erau lucrurile de care eram cel mai sigur. Mi-ar fi fost mult mai greu însă să spun exact ce sau cine eram ori ce aș fi putut să devin. La fel ca toți prietenii mei, voiam să am succes. Spre deosebire de ei, nu știam ce însemna asta. Bani? Poate. Nevastă? Copii? Casă? Sigur, dacă eram norocos. Acestea erau țelurile spre care fusem învățat să aspir și o parte din mine chiar aspira la ele, instinctiv. Dar în străfundurile mele căutam altceva, ceva mai mult. Aveam sentimentul dureros că timpul nostru e scurt, mai scurt decât crezusem vreodată, scurt ca o alergare de dimineață și voiam ca al meu să aibă sens. Și scop. Și să fie creativ. Și important. Și, mai presus de toate, diferit.

Voiam să las un semn al trecerii mele prin lume.

Voiam să câștig.

Nu, nu e bine spus. Pur și simplu, nu voiam să pierd.

Și atunci s-a întâmplat. În timp ce inima mea tânără începea să bubuie-n piept, în timp ce plămâinii mei roz se întindeau ca aripile unei păsări, în timp ce copacii se transformau în pete verzui, am văzut totul în fața ochilor, am văzut exact cum voiam să fie viața mea. Joc.

Da, mi-am zis, asta e. Asta-i cuvântul. Bănuisem întotdeauna că secretul fericirii s-ar putea ascunde în momentul acela când mingea încă e în aer, când boxerii simt că gongul stă să bată, când alergătorii se apropie de

linia de sosire, iar mulțimea se ridică în picioare ca un singur om. Există un fel de luciditate exuberantă în acea jumătate de secundă pulsând de tensiune de dinaintea clipei în care învingătorul și învinsul sunt decizi. Voiam ca viața mea, viața mea de zi cu zi, să fie acel lucru, oricare ar fi fost el.

În diverse momente, visasem să devin un mare scriitor, un mare jurnalist, un mare om politic. Dar visul suprem a fost întotdeauna să fiu un mare atlet. Din păcate, soarta m-a făcut doar bun, nu excepțional. La douăzeci și patru de ani mă resemnasem cu asta. Alergasem pentru Universitatea din Oregon și mă remarcasem, obținând rezultate meritorii în trei dintre cei patru ani petrecuți acolo. Dar asta a fost tot. Basta. Sfârșit. Acum, cu fiecare milă pe care o alergam în mai puțin de șase minute și pe măsură ce soarele care răsărea aprindea acele pinilor de pe crengile mai joase, am început să mă întreb: cum ar fi dacă ar exista o cale ca, fără să fii atlet, să poți să simți ceea ce simte el? Să joci tot timpul, în loc să muncești? Sau, altfel spus, să-ți placă munca ta atât de mult încât să devină, în esență, una și aceeași cu jocul.

Lumea era atât de agitată, rutina cotidiană atât de epuizantă și adesea injustă – poate că singurul răspuns, m-am gândit, este să-ți găsești un vis extraordinar și improbabil, care să pară o alegere bună, să pară amuzant, să pară că merită să-l urmezi cu abnegația și pasiunea unui atlet încăpățânat. Ne place sau nu, viața chiar este o competiție. Oricine neagă acest adevăr, oricine refuză pur și simplu să participe rămâne pe tușă, iar eu nu voiam asta. Mai mult decât orice altceva, asta era lucrul pe care nu-l voiam.

Ceea ce a dus, ca întotdeauna, la Ideea mea Nebunească. Poate, mi-am zis, doar poate!, că ar fi cazul să mă mai uit o dată la Ideea mea Nebunească. Ar fi posibil, oare, ca Ideea mea Nebunească să... funcționeze?

Poate.

Nu, nu, mi-am zis, alergând încă și mai repede, tot mai repede, alergând ca și cum urmăream pe cineva și eram în același timp urmărit. O să funcționeze. Jur că o s-o *fac* să funcționeze. Fără niciun „poate”.

Brusc, mi-am zâmbit. Aproape că râdeam. Scăldat în transpirație și mișcându-mă la fel de grațios și fără efort ca întotdeauna, am văzut Ideea Nebunească strălucindu-mi în fața ochilor. Și nu mai părea chiar atât de nebunească. Nici măcar nu mai arăta a idee. Arăta ca un loc. Arăta ca o persoană sau poate ca o forță vitală care exista cu mult timp înainte ca eu însumi să exist, separată de mine, dar, în același timp, făcând parte din mine. Așteptându-mă, și totuși ascunzându-se de mine. S-ar putea ca asta să sune puțin cam emfatic, puțin *nebunesc*. Dar așa m-am simțit atunci.

Sau poate că nu. Poate că memoria mea amplifică acest moment de iluminare sau condensează mai multe momente într-unul singur. Sau dacă a existat un asemenea moment, poate că nu a fost nimic altceva decât euforia alergătorului. Nu știu. Nu pot să spun. Prea multe din lucrurile legate de zilele acelea, de lunile și anii în care s-au așezat și s-au sedimentat în liniște, s-au evaporat asemenea norișorilor înghețați născuți din respirația mea.

Rămân însă această certitudine mângâietoare și acest adevăr imuabil, care nu vor dispărea niciodată. La douăzeci și patru de ani *am avut* o Idee Nebunească și, cumva, în ciuda faptului că mă simțeam copleșit de angoasă existențială, de temeri legate de viitor și de îndoieli legate de mine însumi, așa cum li se întâmplă tuturor bărbaților și femeilor la vârsta aceea, *am decis* că lumea este făcută din idei nebunești. Istoria este un lung cortegiu de idei nebunești. Lucrurile pe care le iubeam cel mai mult – cărțile, sportul, democrația, libera inițiativă – au fost la început idei nebunești.

Însă, la drept vorbind, puține idei sunt la fel de nebunești ca activitatea mea favorită, alergarea. Alergarea este grea. Dureroasă. Riscantă. Recompensele sunt puține și departe de a fi garantate. Când alergi pe o pistă ovală sau pe o stradă pustie, n-ai o destinație reală. Sau cel puțin nu una care să justifice pe deplin efortul. Activitatea în sine devine destinația. Nu este vorba doar despre faptul că nu există o linie de sosire; este vorba despre faptul că tu însuși trebuie să îți stabilești linia de sosire. Oricare ar fi plăcerile sau câștigurile pe care le obții din actul alergării, trebuie să le găsești în tine. Totul ține de felul în care îți imaginezi și cum îți vinzi ție însuși această idee. Orice alergător știe asta. Alergi și iar alergi, milă după milă, și nu știi niciodată cu exactitate de ce. Îți spui că alergi către un țel, că gonești spre el, dar adevărul e că alergi pentru că alternativa – să te oprești – te sperie de moarte.

Așa că, în acea dimineață din anul 1962, mi-am zis: lasă-i pe toți să spună că ideea ta e nebunească... Mergi pur și

simpliciter mai departe. Nu te opri. Nici măcar nu te gândești să te oprești până când nu ajungi acolo. Și nu-ți bate capul cu locul pe unde ar putea fi acel „acolo”. Orice s-ar întâmpla, nu te opri.

Acesta este sfatul precoce, premonitoriu, imperios pe care am reușit să mi-l dau, așa, din senin, și pe care am reușit cumva să-l urmez. O jumătate de secol mai târziu, cred că este cel mai bun sfat – poate chiar singurul sfat – pe care oricare dintre noi l-ar putea da vreodată.

Partea I

Vezi tu, *aici*, trebuie să alergi cât poți de repede ca să rămâi în același loc. Dacă vrei să ajungi în altă parte, trebuie să alergi cel puțin de două ori mai repede.

— LEWIS CARROLL, *Alice în Țara din Oglindă*

1962

Când am deschis subiectul cu tatăl meu și mi-am făcut curaj să vorbesc cu el despre Ideea mea Nebunească, m-am hotărât să-l abordez seara devreme. Atunci era momentul cel mai bun, fiindcă era relaxat, sătul, tolănit în fotoliul său rabatabil de vinil din fața televizorului. Pot încă să las capul pe spate, să închid ochii și să aud hohotele de râs ale publicului, micile teme muzicale ale programelor sale favorite, *Wagon Train* și *Rawhide*.

Preferatul lui era The Red Buttons Show din anii 1950. Fiecare episod începea cu Red cântând: *Ho, ho, hee, hee... se-ntâmplă lucruri ciudate*.

Mi-am tras un scaun cu spătar lângă el și am zâmbit anemic, așteptând următorul calup de reclame. Îmi repetasem monologul în cap, iar și iar, mai ales deschiderea. *Deeeci, tată, îți aduci aminte de ideea aia nebunească pe care am avut-o la Stanford...?*

Pentru unul dintre cursurile mele din ultimul an, un seminar de antreprenoriat, scrisesem o lucrare despre pantofi, care se transformase apoi dintr-o temă banală într-o obsesie totală. Alergător fiind, știam câte ceva despre pantofii

de alergare. Fiind și un împătimit al afacerilor, știam și că aparatele de fotografiat japoneze acaparaseră segmente importante dintr-o piață ce fusese dominată cândva de germani. Prin urmare, în lucrare afirmam că pantofii de alergare japonezi ar fi putut face același lucru. Inițial, ideea mi s-a părut interesantă, apoi m-a inspirat, după care m-a captivat. Părea atât de evidentă, atât de simplă, cu un potențial uriaș.

Muncisem săptămâni întregi la lucrarea aia. Mă mutasem în bibliotecă, devorasem tot ce am putut găsi despre import și export, despre lansarea unei companii. La sfârșit, conform cerințelor, am făcut o prezentare formală a lucrării în fața colegilor mei care au reacționat cu o plictiseală la fel de formală. Nimeni n-a pus nici măcar o întrebare. Mi-au apreciat pasiunea și ardoarea oftând din greu, cu priviri fixe și inexpresive.

Profesorul a considerat că ideea mea nebunească avea potențial: mi-a dat nota maximă. Și asta a fost tot. Sau cel puțin așa ar fi trebuit. În realitate, n-am încetat niciodată să mă gândesc la lucrarea aia. Cât am mai stat la Stanford, în timpul fiecărei alergări de dimineață și până la acel moment din fața televizorului, m-am tot gândit să mă duc în Japonia, să găsesc o companie de încălțăminte, să le prezint *lor* Ideea mea Nebunească, sperând că vor avea o reacție mai entuziastă decât colegii mei, că vor dori să intre în parteneriat cu un puști timid, palid și slăbănog din adormitul Oregon.

Cochetasem și cu ideea de a face un ocol exotic pe drumul spre și dinspre Japonia. Cum pot să-mi las amprenta asupra lumii, mă gândeam, dacă nu plec mai întâi de aici să o *văd*?

Înainte de a alerga într-o mare cursă, întotdeauna îți dorești să străbați traseul la pas. O călătorie în jurul lumii cu rucsacul în spate ar fi fost exact ceea ce-mi trebuia. Voiam să vizitez cele mai frumoase și mai uluitoare locuri de pe planetă.

Și cele mai sacre. Voiam, evident, să gust alte mâncăruri, să aud alte limbi, să mă cufund în alte culturi, însă lucrul după care tânjeam cu adevărat era „conexiunea” cu C mare. Voiam să experimentez ceea ce chinezii numesc Tao, grecii Logos, hindușii Jñāna, budiștii Dharma. Ceea ce creștinii numesc Spirit. Înainte de a porni în călătoria mea personală, mi-am zis, lăsați-mă să înțeleg marea călătorie a umanității. Lăsați-mă să explorez cele mai mari temple, biserici și altare, cele mai sfinte râuri și vârfuri de munte. Lăsați-mă să simt prezența lui...
Dumnezeu?

Da, mi-am spus. Da. În lipsa unui cuvânt mai bun,
Dumnezeu.

Dar mai întâi aveam nevoie de aprobarea tatălui meu. Mai mult decât atât, aveam nevoie de banii lui.

Menționasem deja, cu un an în urmă, ideea de a face o mare călătorie, iar tata păruse deschis la ea. Dar în mod sigur uitase acea discuție. Iar eu cu siguranță îi voi forța mâna adăugând propunerii inițiale și această Idee Nebunească, această scandalosă călătorie colaterală – în Japonia? Pentru a lansa o companie? Bați câmpii.

Cu siguranță, el ar vedea asta ca un pod prea îndepărtat*.

* În original, *a bridge too far* – un pod prea îndepărtat. Aluzie la titlul romanului *A Bridge Too Far*, de Cornelius Ryan, 1974, roman inspirat din operațiunea Market Garden, care descrie încercările dezastruoase ale Aliaților de a captura o serie de poduri controlate de Germania în Olanda, în timpul celui de-al

Și încă un pod al naibii de scump. Aveam niște economii din armată și de la diverse slujbe part-time din verile trecute. Pe lângă asta, plănuiam să-mi vând mașina, un MG 1960 de culoarea cireșelor negre, cu cauciucuri de curse și ax cu came dublu. Iar toate acestea se ridicau la o mie cinci sute de dolari, lăsându-mă cu o mare gaură despre care-i spuneam acum tatălui meu. El dădea din cap, a-ha, mm-hmmm și se uita când la televizor, când la mine în timp ce-i înșiram toate astea.

Ți-aduci aminte ce-am vorbit, tată? Cum am spus că vreau să văd lumea?

Himalaya? Piramidele?

Marea Moartă, tată? *Marea Moartă*?

Ei bine, ha-ha, mă gândesc să mă opresc și-n Japonia, tată. Ți-aduci aminte de ideea mea nebunească? Pantofii de alergare japonezi? Corect? Ar putea fi o chestie genială, tată. Genială.

Exageram, încercând din răspuțeri să-mi vând ideea, pentru că, pe de-o parte, am detestat dintotdeauna să fac asta, iar pe de alta, pentru că aveam impresia că această încercare n-avea nicio șansă. Tata cheltuisese deja sute de dolari cu studiile mele la Universitatea din Oregon, plus alte mii cu cele la Stanford. O fi fost el editor la *Oregon Journal*, o slujbă sigură, care acoperea toate cele necesare, inclusiv costurile casei noastre albe și spațioase de pe Claymore Street, în cea

Doilea Război Mondial. Expresia sugerează ideea unui plan a cărui ambiție depășește capacitatea de realizare. (n.t.)

mai liniștită suburbie a Portlandului, Eastmoreland. Dar, totuși, nu-l dădeau banii afară din casă.

În plus, era anul 1962. Pe atunci pământul era mai mare. Deși oamenii începeau să zboare în jurul planetei în capsule spațiale, 90% dintre americani nu pusese niciodată piciorul într-un avion. Un bărbat sau o femeie obișnuită nu se aventura niciodată la mai mult de o sută de mile de ușa casei, așa că simpla menționare a unei călătorii cu avionul în jurul lumii l-ar fi alarmat pe orice tată, cu atât mai mult pe al meu, al cărui predecesor la ziar murise într-un accident de avion.

Lăsând la o parte banii și preocupările legate de siguranță, toată treaba era pur și simplu nerealistă. Eram conștient că douăzeci și șase din douăzeci și șapte de companii noi eșuau, lucru de care era conștient și tata, și că ideea de a accepta un asemenea risc colosal era împotriva a tot ceea ce reprezenta el. În multe privințe, tatăl meu era un episcopalian convențional, un credincios în Iisus Christos. Dar el se închina și la o altă zeitate secretă – respectabilitatea. Îi plăcea să fie admirat. Îi plăcea să fie văzut de lume, să dea bine. Prin urmare, pentru el, să umbli brambura într-o escapadă în jurul lumii era pur și simplu ceva lipsit de sens. Nu se făcea. Era ceva ce făceau copiii altora, nu fiii respectabili ai unor oameni respectabili.

Din aceste motive, și multe altele, mă așteptam ca tata să-mi întâmpine prezentarea din fața televizorului cu o încruntătură și să mi-o taie scurt. *Ha, ha, Ideea Nebunească. Nicio șansă, Buck.* (Numele meu de botez e Philip, dar tata

mi-a zis întotdeauna Buck. De fapt îmi zisese Buck chiar și înainte să mă nasc. Mama mi-a spus că avea obiceiul să o ciocănească ușor în burtă și să întrebe: „Cum se simte azi micuțul Buck?”. Însă când m-am oprit din vorbit, când mi-am terminat pledoaria, tata s-a aplecat în față în fotoliul său de vinil și mi-a aruncat o privire amuzată. A spus că a regretat mereu că nu călătorise mai mult în tinerețe. A spus că o călătorie ar putea fi exact ceea ce-mi trebuia pentru a-mi desăvârși educația. A spus o grămadă de lucruri, toate legate mai mult de călătorie decât de Ideea Nebunească, dar n-aveam de gând să-l corectez. N-aveam de ce să mă plâng pentru că, în fond, îmi dădea binecuvântarea sa. Și banii săi.

„OK”, a spus. „OK, Buck. OK.”

I-am mulțumit și am fugit din fața televizorului înainte să se răzgândească. De-abia mai târziu mi-am dat seama, cu o tresărire de vinovăție, că absența călătoriilor din viața tatălui meu era motivul secret, poate principalul motiv pentru care voiam să plec. Această călătorie, această Idee Nebunească era o modalitate sigură de a deveni eu însumi și nu el. Cineva mai puțin respectabil.

Sau poate nu mai puțin respectabil. Poate doar mai puțin obsedat de respectabilitate.

Ceilalți membri ai familiei nu au fost la fel înțelegători. Când bunica a aflat despre itinerarul meu, un lucru a îngrozit-o în special – „Japonia! De ce, Buck? Cum rămâne cu Pearl Harbour?” a strigat ea.

O iubeam pe mama mamei mele, căreia-i spuneam cu toții Mama Hatfield. Și îi înțelegeam frica. Japonia era locul

cel mai îndepărtat de Roseburg, Oregon, orașelul în care se născuse și trăise toată viața. Petrecusem acolo multe veri cu ea și cu Tata Hatfield. Aproape în fiecare seară stăteam pe verandă și ascultam orăcăitul broaștelor care concura cu radioul.

Surorilor mele gemene, Jeanne și Joanne, cu patru ani mai mici decât mine, nu părea să le pese defel unde mă duceam sau ce făceam.

Iar mama, după câte îmi amintesc, nu a zis nimic. Rareori o făcea. Însă de data asta tăcerea ei avea ceva diferit. Echivala cu un consimțământ. Poate chiar cu mândria.

Am petrecut săptămâni întregi citind, planificând, pregătindu-mă pentru călătorie. Am făcut alergări lungi, gândindu-mă la fiecare detaliu în timp ce mă luam la întrecere cu găștele sălbaticе ce zburau pe deasupra mea. Cu stolurile lor ce formau un V strâns – citisem undeva că găștele care se aflau în coada formației, zburând în siaj, nu trebuiau să depună decât 80% din efortul celor care conduceau stolurile. Orice alergător înțelege asta. Alergătorii din fruntea plutonului întotdeauna muncesc cel mai greu și riscă cel mai mult.

Cu mult timp înainte de a vorbi cu tata, mă hotărâsem că ar fi fost bine să am un tovarăș de călătorie și acel tovarăș să fie colegul meu de la Stanford, Carter. Deși fusese o vedetă a echipei de baschet la William Jewell College, Carter nu era genul de atlet entuziast. Purta ochelari cu lentile groase și citea cărți. Cărți bune. Era ușor să vorbești cu el și la fel de ușor

să nu o faci – calitate deopotrivă de importante în cazul unui prieten. Esențiale însă la un tovarăș de călătorie.

Însă Carter mi-a răs în față. Când i-am înșirat lista locurilor pe care voiam să le văd – Hawaii, Tokyo, Hong Kong, Rangoon, Calcutta, Bombay, Saigon, Kathmandu, Cairo, Istanbul, Atena, Iordania, Ierusalim, Nairobi, Roma, Paris, Viena, Berlinul de Vest, Berlinul de Est, München, Londra – s-a răsucit pe călcâie și a răs în hohote. Umilit, m-am uitat în jos și am început să-mi cer scuze. Apoi Carter, încă răsând, a zis: „Ce idee marfă, Buck!”

Mi-am ridicat privirea din pământ. Nu râdea de mine. Râdea de bucurie, râdea cu veselie. Era impresionat. Ți trebuie ceva tupeu să aranjezi un itinerar ca ăsta, a spus el. Curaj. Voia să se bage!

Câteva zile mai târziu a primit aprobarea părinților, plus un împrumut de la tatăl său. Carter nu se juca. Dacă vezi ocazia, profită de ea – ăsta era Carter. Mi-am zis că puteam să învăț multe de la un asemenea tip în timp ce făceam înconjurul lumii.

Ne-am luat fiecare câte o valiză și un rucsac. Doar strictul necesar, ne-am promis unul altuia. Câteva perechi de blugi, câteva tricouri. Pantofi de alergare, bocanci de deșert, ochelari de soare, plus o pereche de *suntans** – cuvântul folosit în anii 1960 pentru pantalonii militari de culoare cafenie, purtați pe timpul verii.

* În original, în lb. engleză (n.t.).

Eu mi-am pus și un costum bun. Un Brooks Brothers verde, la doi nasturi.

În cazul în care ideea mea nebunească dădea roade.

7 septembrie 1962. Carter și cu mine ne-am înghesuit în vechiul său Chevy rablagit și am luat-o în mare viteză pe I-5, prin Willamette Valley, prin sudul împădurit al Oregonului, simțindu-ne de parcă plonjam printre rădăcinile unui copac. Am trecut în viteză prin capătul acoperit cu pini al Californiei, am străbătut trecătorile înalte și înverzite, după care am tot coborât până când, târziu, după miezul nopții, am ajuns într-un San Francisco învăluit în ceață. Câteva zile am stat la niște prieteni, dormind pe jos, apoi am dat o fugă până la Stanford și am luat dintr-un depozit câteva lucruri de-ale lui Carter. În cele din urmă, am cumpărat de la Standard Airlines două bilete cu preț redus până la Honolulu. Dus, 80 de dolari.

Ni s-a părut că au trecut doar câteva minute până când eu și cu Carter am pășit pe pista nisipoasă a Aeroportului Oahu. Ne-am răsucit pe călcâie, ne-am uitat la cer și ne-a trecut prin cap: ăsta nu-i cerul de acasă.

Am luat un taxi până la Waikiki Beach și ne-am cazat la un hotel chiar peste drum de ocean. Dintr-o singură mișcare, ne-am aruncat bagajele și ne-am pus costumele de baie. Cine ajunge primul la apă!

În clipa în care am atins nisipul cu piciorul, am chiuit de bucurie, am râs și mi-am aruncat tenișii, după care am